

Rapport: Överraskande om aktiefonder under de senaste fem- och tioårsperioderna

FONDBOLAGENS FÖRENING - När vi tog fram Fondbolagens förenings årliga omvärldsanalys överraskades vi något av avkastningen för aktiefonder. Beroende på perspektiv skiljer sig avkastningen mycket åt under de senaste åren. Detta vill vi belysa i den här rapporten. En sparare som satte in 10 000 kronor i en Sverigefond för tio år sedan har i dag ett genomsnittligt värde på 32 500 kronor. Det innebär en avkastning på hela 12,5 procent per år. De senaste fem åren har aktiefonder däremot minskat i värde, men de som månadssparat i aktiefonder har trots detta fått en värdeökning.

10 år: Hur gick det för dem som gick emot strömmen?

Att placera pengar i en aktiefond precis efter att it-krisen halverat värdena kanske inte upplevdes som världens smartaste sak att göra just då. Som tur var investerades det sparpengar även vid denna tidpunkt, exempelvis sätts pengar regelbundet av i premie- och tjänstepensionssparande oberoende av kriser. För en genomsnittlig aktiefond har avkastningen för de senaste tio åren varit 90 procent (6,6 %/år). Beroende på vilken typ av aktiefond som valdes har avkastningen skiljt sig åt. Sverigefonder hör till dem som gått allra bäst, hela 225 procent (12,5 %/år).

Genomsnittlig avkastning per år för olika aktiefonder, % (tom. sept 2012)								
	Sverige	Global	USA	Europa	Norden	Tillväxt-marknader	Ryssland	Latin-amerika
10 år	12,5	3,4	2,7	5,5	10,6	10,8	13,3	18,5
5 år	0,0	-3,9	-0,7	-5,4	-4,2	-3,7	-7,5	-0,8

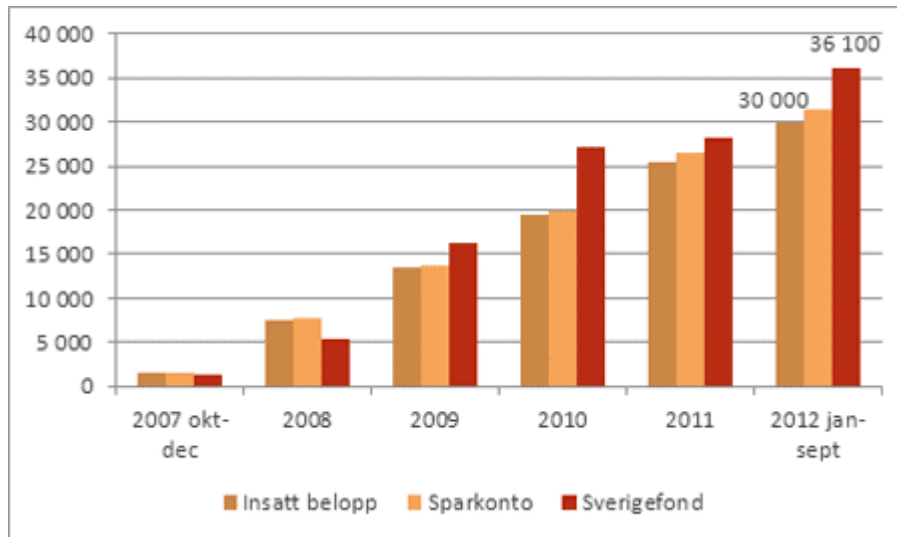
Källa: Morningstars fondindex, okt 2002-sept 2012, respektive okt 2007-sept 2012.

”Både de senaste tio och de senaste fem åren kan ses som extrema på varsitt sätt. 2002-2012 med väldigt hög avkastning, framförallt tack vare att perioden startar efter en djup medgång. 2007-2012 med låg avkastning, på grund av en lång finanskris”, säger Fredrik Pettersson, chefsanalytiker på Fondbolagens förening. ”Gemensamt för båda perioderna är dock att Sverigefonder, i vilka svenska fondsparare har mycket pengar investerade, har avkastat mycket bra i förhållande till fonder med annan geografisk inriktning.”

5 år: Att månadsspara under en finanskris

Om avkastningen de senaste tio åren varit mycket bra, har de senaste fem åren varit desto dystrare. Finanskrisen startade redan 2007 och övergick sedan till en skuldcrisis som aldrig riktigt verkar vilja ta slut. De flesta aktiefonder har minskat i värde och genomsnittet är minus 3,3 procent/år. Även här skiljer sig avkastningen åt mellan marknaderna, men av de vanligaste marknaderna som svenskarna placerar på är det bara Sverigefonder som lyckats undvika värdeminskning. Om man valde att månadsspara, som många fondsparare gör, under denna period ser siffrorna betydligt bättre ut. Eftersom perioden består av nedgång i början följt av uppgång innebär ett månadssparande att spararen inledningsvis får fler fondandelar för samma insatta belopp och när aktiemarknaden sedan vände upp hade man ett större kapital som steg i värde.

Diagram: Värdeutveckling på sparade i Sverigefond, 500 kr/mån i 5 år, kr

Källa: Morningstars fondindex samt SCB hushållens sparkonto med villkor, okt 2007-sept 2012.

I diagrammet ovan har man satt in totalt 30 000 kronor i en Sverigefond. Dessa har i genomsnitt stigit i värde till 36 100 kronor. Som jämförelse finns också resultatet av om samma belopp placerats på ett sparkonto, 31 500 kronor. Att resultatet kan bli annorlunda för månadssparande illustreras ännu bättre vid en jämförelse med obligationsfonder. Obligationsfonderna har slagit svenska aktiefonder i avkastning under den senaste femårsperioden, 30 procent (3,8 %/år) jämfört med 0 (noll) procent. Om vi däremot ser på vad ett månadssparande har gett för de två sparformerna blir resultatet det omvända. De insatta 30 000 kronorna har i obligationsfonder i genomsnitt växt till 34 400 kronor medan Sverigefondens värde uppgick till 36 100 kronor.

”Även vi som analyserar fondsparandet varje dag blir ibland förvånade när vi tar fram beräkningar”, säger Fredrik Pettersson. ”

Den mest positiva överraskningen var att ett månadssparande i aktiefonder under de fem tuffa år som gått sedan finanskrisen startade har gett spararen en bra värdeökning. Fondsparandet i Sverige blev stort genom månadssparande i Allemansfonderna. Många av de spararna har fortsatt att fondspara. Vi vill därför lyfta fram fördelarna med att månadsspara på aktiemarknaden även för yngre generationer.”

Vid månadssparande sprids risken över tid. Det innebär att spararen inte kan pricka exakt rätt tillfälle att investera (precis före en uppgång), men inte heller riskerar att investera allt precis före en nedgång. Eftersom det är väldigt svårt att hitta exakt rätt tillfälle är månadssparande att föredra, även om det självklart förekommer perioder som är mindre gynnsamma även för månadssparande. Månadssparande är dessutom ofta det enda alternativet för många sparare, eftersom man inte har en större engångssumma att placera. Månadssparande är ett bra sätt att bygga upp ett sparkapital. Fondernas avgiftsmodell kan generellt sägas gynna de som månadssparar en mindre summa. Fondsparande ger riskspridning redan från första kronan och avgiften är helt proportionell i förhållande till det insatta beloppet.

En procentsats som tas ut på kapitalet medför att sparare med ett litet kapital får ta del av fondens fördelar till en lägre kostnad i kronor än sparare med ett stort kapital. Exempelvis uppgår den totala kostnaden under det första året till endast 43 kronor om man månadssparar 500 kronor och har en avkastning på 6 procent med en avgift på 1,3 procent.

Bild: (c) shutterstock_argus